

Agenda – Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 1 – y Senedd	Gareth Williams
Dyddiad: Dydd Llun, 26 Mehefin 2017	Clerc y Pwyllgor
Amser: 14.30	0300 200 6362
	SeneddMCD@cynulliad.cymru

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant

2 Papurau i'w nodi

Llythyr gan y Pwyllgor Cyllid Craffu ar y Gyllideb ddrafft

(Tudalennau 1 – 2)

CLA(5)–17–17 – Papur 1 – Llythyr gan y Pwyllgor Cyllid Craffu ar y Gyllideb ddrafft

Datganiad Ysgrifenedig: Dehongli Cyfraith Cymru – ystyried Deddf dehongli i
Gymru

(Tudalennau 3 – 4)

CLA(5)–17–17 – Papur 2 – Datganiad ysgrifenedig: Dehongli Cyfraith Cymru –
ystyried Deddf dehongli i Gymru

Llythyr gan y Prif Weinidog Bil Comisiynwyr

(Tudalennau 5 – 6)

CLA(5)–17–17 – Papur 3 – Llythyr gan y Prif Weinidog: Bil Comisiynwyr

CLA(5)–17–17 – Papur 4 – Llythyr at y Prif Weinidog: Bil Comisiynwyr, 12 Ebrill
2017

**Llythyr gan y Llywydd at Ysgrifennydd Gwladol Cymru: Brexit a Bil y Diddymu
Mawr**

(Tudalennau 7 – 16)

**CLA(5)-17-17 – Papur 5 – Llythyr gan y Llywydd at Ysgrifennydd Gwladol Cymru:
Brexit a Bil y Diddymu Mawr**

**Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant: Y Bil Diddymu'r
Hawl i Brynu a Hawliau Cysylltiedig (Cymru)**

(Tudalennau 17 – 20)

**CLA(5)-17-17 – Papur 6 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a
Phlant: Y Bil Diddymu'r Hawl i Brynu a Hawliau Cysylltiedig (Cymru)**

**3 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y
cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes a ganlyn:**

4 Y Flaenraglen Waith

(Tudalennau 21 – 30)

CLA(5)-17-17 – Papur 7 – Y flaenraglen waith

**5 Bil Diddymu'r Hawl i Brynu a Hawliau Cysylltiedig (Cymru):
Adroddiad drafft**

(Tudalennau 31 – 47)

CLA(5)-17-17 – Papur 8 – Adroddiad Drafft

Dyddiad y cyfarfod nesaf

3 Gorffennaf 2017

Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

15 Mehefin 2017

Annwyl Cadeirydd

Craffu ar y gyllideb ddrafft

Rwy'n ysgrifennu atoch yn dilyn ystyriaeth y Pwyllgor Busnes o'i adroddiad drafft ar newidiadau i'r Rheolau Sefydlog mewn perthynas â chraffu ar y gyllideb ddrafft, cyn i'r newidiadau i'r Rheolau Sefydlog a'r Protocol o ran Proses y Gyllideb gael eu hystyried yn y Cyfarfod Llawn yr wythnos nesaf.

Mae'r newidiadau i broses y gyllideb yn benllanw darn o waith a ddechreuwyd gan y Pwyllgor Cyllid yn y Pedwerydd Cynulliad; mae datganoli pwerau cyllidol yn Neddf Cymru 2014 wedi golygu bod yn rhaid i waith craffu'r Cynulliad bellach ystyried nid yn unig gynlluniau gwariant Llywodraeth Cymru, ond sut y bydd y cynlluniau hyn yn cael eu hariannu, drwy drethi a benthycu.

Mae'r prif newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cynnwys bod y gwaith craffu ar y gyllideb yn dod yn broses dau gam, lle mae'r wybodaeth ar lefel uwch y byddai'r Pwyllgor Cyllid yn craffu arni yn cael ei chyhoeddi cyn y manylion sydd eu hangen gan y pwyllgorau polisi, a chaniateir mwy o amser ar gyfer y gwaith craffu. Yn benodol, y gobaith yw y bydd yr amser ychwanegol hwn yn caniatáu i'r pwyllgorau polisi ymgymryd â gwaith craffu manylach o'r gwariant yn eich portffolios, ac ni fydd yn ofynnol mwyach ichi adrodd i'r Pwyllgor Cyllid. Gallwch adrodd yn eich rhinwedd eich hun os byddwch am wneud hynny.

Rwyf wedi gofyn am drafodaeth ynghylch y newidiadau hyn yn fforwm nesaf y Cadeiryddion, er mwyn ein galluogi ni i drafod y newidiadau mewn mwy o fanylder a gallwn ystyried y canlynol:

- sut y bydd gwaith craffu'r Pwyllgor yn gweithio yn ymarferol;
- sut y gall y Pwyllgor Cyllid gadw rôl oruchwyllo;
- sut y gallwn weithio gyda'n gilydd i ymgysylltu cymaint â phosibl â'r cyhoedd;
- sut y gellir diwallu unrhyw anghenion hyfforddi a datblygu ar gyfer pwyllgorau.

Cyn y drafodaeth yn y Cyfarfod Llawn [mae'r newidiadau arfaethedig i'r Rheolau Sefydlog wedi cael eu cyflwyno](#), yn yr un modd â'r [protocol diwygiedig](#).

Os bydd gennych unrhyw gwestiynau am hyn, mae croeso ichi roi gwybod imi, ac edrychaf ymlaen at drafod y newidiadau hyn ymhellach yng nghyfarfod Fforwm y Cadeiryddion ar 12 Gorffennaf 2017.

Yn gywir

Simon Thomas AC

Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL Dehongli Cyfraith Cymru - ystyried Deddf dehongli i Gymru

DYDDIAD 19 Mehefin 2017

GAN Rhagair gan Mick Antoniw AC, Cwnsler Cyffredinol Cymru

Ar 13 Rhagfyr 2016, rhoddais wybod i aelodau Llywodraeth Cymru fy mod yn bwriadu rhoi trefn ar y llyfr statud a datblygu codau o gyfraith Cymru. Fy nod yw rhoi trefn ar y cyfreithiau yr ydym wedi eu hetifeddu a sefydlu dull newydd o ddeddfu yng Nghymru yn y dyfodol – dull a fydd yn rhoi'r dinesydd, fel yr un sy'n defnyddio deddfwriaeth yn y pen draw, yn flaenaf. Mae hyn yn arbennig o bwysig ar adeg pan cyfyngedig yw mynediad at gyngor, cefnogaeth a chynrychiolaeth gyfreithiol.

Mae hyn hefyd yn fater o bwys cyfansoddiadol. Mae mwy na 50 o gyfreithiau sylfaenol wedi cael eu pasio ers i'r Cynulliad Cenedlaethol gael mwy o gymhwysedd yn 2007 ac mae mwy na 4,000 o Offerynnau Statudol wedi cael eu gwneud er 1999. Mae gan Senedd Cymru gyfrifoldeb yn awr dros ddeddfu ar draws amrywiaeth eang o feysydd pwnc. Os ydym am barhau i weinyddu cyfiawnder yn briodol ac yn effeithlon yng Nghymru a chadw ar drywydd y newidiadau sy'n yr arfaeth, bydd datblygu awdurdodaeth gyfreithiol neilltuol i Gymru yn anrffod maes o law.

Mae yna amryw o elfennau i'r gwaith sydd ar y gweill i wella mynediad at ein corff o gyfreithiau, sy'n datblygu'n gyflym. Dechrau ar y gwaith o gydgrynhoi cyfreithiau yr ydym wedi eu hetifeddu a gwella'r ffordd y cânt eu cyhoeddi yw'r elfen fwyaf amlwg. Ond mae yna hefyd fentrau mwy technegol ac arbenigol sy'n bwysig, er nad ydynt o reidwydd yn rhai uchel eu proffil.

Mae'r Llywodraeth yn cyhoeddi heddiw bapur ymgynghori ar gynnig i ddatblygu bil ar ddehongli statudol sy'n neilltuol i ddeddfwriaeth Cymru. Er mwyn cynnig sicrwydd ac eglurder, rhaid i ddeddfwriaeth fod yn fanwl ac yn ddyrys o bryd i'w gilydd. Fodd bynnag, gellir torri ar y fath gymhlethdod drwy nodi rhai egwyddorion, rheolau a diffiniadau unwaith fel nad oes angen eu hailadrodd ym mhob cyfraith newydd yr ydym yn ei gwneud. Datblygu "Deddf dehongli" yw'r ffordd o wneud hyn; nodwedd sy'n gyffredin i awdurdodaethau cyfreithiol ar draws gwledydd y gyfraith gyffredin.

Mae Deddfau dehongli yn mynd i'r afael ag amrywiaeth o faterion gweithdrefnol ac yn diffinio ymadroddion a ddefnyddir yn gyffredin mewn deddfwriaeth. Gall hyn helpu i ddatrys ansicrwydd ynghylch ystyr darpariaethau deddfwriaethol penodol. Maent yn cynnwys rheolau dehongli statudol, fel darpariaethau ynghylch pryd y bydd cyfreithiau yn dod i rym, cyfrifo cyfnodau amser, ac effeithiau diddymu, sy'n rhoi sicrwydd cyfreithiol. Un o'u prif ddibenion yw helpu i gadw deddfwriaeth yn fyrrach ac yn fwy cyson.

Ar hyn o bryd, mae deddfwriaeth Cymru yn ddarostyngedig i Ddeddf Dehongli 1978. Mae'r Ddeddf Senedd y Deyrnas Unedig (DU) hon yn bodoli ers bron i 40 o flynyddoedd. Mae angen diweddarau'r Deddf ac, yn bwysicach oll, nid yw'n cydnabod ein bod yn deddfu yn y Gymraeg a'r Saesneg - diffyg y tynnwyd sylw ato gan Gomisiwn y Gyfraith a Phwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol y Cynulliad Cenedlaethol.

Rydw i o'r farn y dylem ddatblygu ein Deddf Ddehongli ein hun – fel a wnaed eisoes yn yr Alban a Gogledd Iwerddon – sy'n ddwyieithog ac wedi'i theilwra at ein hawdurdodaeth. Mae'r papur ymgynghori sy'n cael ei gyhoeddi heddiw yn ystyried y ffordd orau o wneud hyn.

Mae'r ymgynghoriad ar y polisi i'w weld yma:

<https://ymgyngoriadau.llyw.cymru/ymgyngoriadau/dehongli-cyfreithiau-cymru-deddf-dehongli-i-gymru>

Huw Irranca-Davies AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru

SeneddCLA@Assembly.Wales

20 Mehefin 2017

Annwyl Huw

Rwy'n nodi eich llythyr dyddiedig 12 Ebrill 2017 ynglŷn â bwriad y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol i lunio Bil ar benodi comisiynwyr, a'u hatebolrwydd.

Byddwch yn gwerthfawrogi'r pwysau posibl y bydd unrhyw ddeddfwriaeth sy'n deillio o Fil diddymu arfaethedig Llywodraeth y DU yn ei roi ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru, a'r flaenoriaeth y bydd yn rhaid ei rhoi i hynny.

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech ein cadw yn y darlun ynglŷn â'ch cynigion.

Yn gywir

CARWYN JONES

Y Gwir Anrhydeddus Carwyn Jones AC
Prif Weinidog Cymru

12 Ebrill 2017

Annwyl Carwyn

Bil Comisiynwyr

Mewn dadl ar Adroddiad Blynyddol Comisiynydd Plant Cymru 2015-16 ar 15 Tachwedd y llynedd, nodais ein bod wedi bod yn ystyried ymgymryd â rhywfaint o waith ar benodi ac atebolrwydd comisiynwyr.

Ar ôl ystyried y materion hyn ymhellach, rydym wedi penderfynu cyflwyno Bil ar y mater hwn. Yn fras iawn, pwrpas y Bil fydd creu cyrff gwarchod cyfansoddiadol penodol, sy'n gyfrifol am oruchwyllo priodoldeb llywodraethol, ac sy'n atebol i'r ddeddfwrfa yn hytrach na'r weithrediaeth.

Nid oes gennym amserlen gadarn eto ar gyfer cyflwyno'r Bil, yn enwedig oherwydd y goblygiadau sylweddol i ni o ran craffu ar ddeddfwriaeth yn deillio o benderfyniad y DU i adael yr Undeb Ewropeaidd. Fodd bynnag, ein bwriad yw ymgynghori ar Fil drafft, yn ôl pob tebyg yn ddiweddarach eleni.

Byddaf yn rhoi gwybod i chi pryd yr ydym yn bwriadu ymgynghori ac yn sicrhau eich bod yn cael y newyddion diweddaraf am ein hamserlen arfaethedig ar gyfer cyflwyno'r Bil.

Yr wyf yn ysgrifennu llythyrau tebyg at y Llywydd.

Yours sincerely

Huw Irranca-Davies

Chair

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Elin Jones AC, Llywydd

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Elin Jones AM, Presiding Officer

National Assembly for Wales

Eitem 2.4

Y Gwir Anrhydeddus Alun Cairns AS
Ysgrifennydd Gwladol Cymru
1 Caspian Point
Ffordd Caspian
Bae Caerdydd
CF10 4DQ

Eich cyf:
Ein cyf: EJ/RT

21 Mehefin 2017

Annwyl Alun

Yn dilyn ein sgwrs ddydd Llun, hoffwn eich llongyfarch yn ffurfiol ar eich ail apwyntiad fel Ysgrifennydd Gwladol Cymru.

Fel trafodwyd, mae heriau a chyfleoedd pwysig i Gymru o'n blaenau ac rwy'n gobeithio y byddwn yn gallu parhau â'n trafodaethau er budd pennaf pobl Cymru. Roeddwn yn credu y byddai'n fuddiol i ddilyn lan ar rai o'r materion a drafodwyd.

Y DU yn gadael yr Undeb Ewropeaidd a Bil y Diddymu Mawr

Mae ymateb i heriau gadael yr UE yn flaenoriaeth uchel i mi ac i'r Cynulliad. Hoffwn bwysleisio'r angen i Lywodraeth y DU ymgysylltu â'r Cynulliad yn ogystal â Llywodraeth Cymru i'n helpu i baratoi a chwarae rhan lawn wrth sicrhau bod buddiannau pobl Cymru yn cael eu hadlewyrchu.

Bydd Bil y Diddymu Mawr yn cael effaith enfawr ar y Cynulliad Cenedlaethol. Fe fydd rhaid i'r Cynulliad, felly, chwarae rhan lawn wrth oruchwylio trafodaethau a chraffu'n effeithiol ar Fil y Diddymu Mawr ac, o bosibl, y swm enfawr o ddeddfwriaeth arall a fydd yn dilyn.

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg / We welcome correspondence in Welsh or English

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1NA

Llywydd@cynulliad.cymru

www.cynulliad.cymru

0300 200 7403

National Assembly for Wales

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1NA

Llywydd@assembly.wales

www.assembly.wales

0300 200 7403

Tudalen y pecyn 7

Amgaeaf y dystiolaeth a gyflwynwyd gennyf i Ymchwiliad Pwyllgor Materion Allanol y Cynulliad Cenedlaethol i *Bapur Gwyn Bil y Diddymu Mawr: Goblygiadau i Gymru*. Efallai eich bod yn ymwybodol bod adroddiad y Pwyllgor wedi ei gyhoeddi ddydd Llun.

Bydd gadael yr Undeb Ewropeaidd yn arwain at newidiadau sylfaenol i'r ffordd y mae'r DU yn cael ei llywodraethu. Yn unol â fy mlaenoriaeth yn ystod hynt Deddf Cymru 2017, rwyf am sicrhau nad oes unrhyw leihad o ran cymhwysedd a rhyddid y Cynulliad i ddeddfu heb ganiatâd Llywodraeth y DU. Lle y credir bod dull DU o fudd mewn meysydd datganoledig, dylai hyn fod drwy gydsyniad cyffredin yr holl lywodraethau a seneddau, ac yn cyd-fynd â'r egwyddor sybsidiaredd.

Mewn perthynas â rôl Llywodraeth y DU, tynnaf eich sylw at y materion hyn sy'n peri pryder penodol i mi:

- Sicrhau bod ein gweithdrefnau cydsyniad deddfwriaethol yn addas i'r diben yn y cyd-destun hwn, mewn perthynas â deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth. Yn unol â'n Rheolau Sefydlog, rwy'n disgwyl bod cydsyniad y Cynulliad yn cael ei geisio er mwyn arfer pwerau Gweinidogion y DU mewn meysydd datganoledig;
- Ceisio confensiwn cydsyniad deddfwriaethol rhyng-seneddol cadarn i sicrhau bod y Senedd yn ymwybodol a yw'r Cynulliad wedi cydsynio neu beidio (yn cwmpasu is-ddeddfwriaeth hefyd);
- Ceisio sicrhau ein bod ni, nid San Steffan, yn penderfynu ar ddirprwyo pwerau yn briodol i Weinidogion Cymru a gweithdrefnau craffu sy'n cael eu cymhwyso i offerynnau statudol lle mae'r pŵer yn cael ei ddirprwyo ym Miliâu'r DU i Weinidogion Cymru;
- Sicrhau amserlennu'n effeithiol mewn perthynas â deddfwriaeth cysylltiedig â gadael yr undeb Ewropeaidd a deddfwriaeth arall, a defnydd effeithlon o amser ac adnoddau'r Cynulliad, yn golygu y bydd angen cydweithio agos a rhannu gwybodaeth amserol rhwng y Cynulliad a Llywodraeth Cymru, a rhwng Llywodraeth y DU. Croesawaf yr ymrwymiad a rhoddwyd gennych i weithio gyda'r Cynulliad i alluogi'r gwaith yma i fynd rhagddo yn esmwyth.

Elin Jones AC, Llywydd

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Elin Jones AM, Presiding Officer

National Assembly for Wales

Edrychaf ymlaen at gwrdd â chi i drafod y materion hyn.

Yn gywir

Elin Jones AC

Llywydd

Amg

cc

Y Gwir Anrhydeddus Carwyn Jones AC, Prif Weinidog Cymru

Huw Irranca-Davies AC, Cadeirydd, y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a
Deddfwriaethol

David Rees AC, Cadeirydd, y Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol

Ymateb i Fil y Diddymu Mawr a'i oblygiadau i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Egwyddorion craidd o ran newid cyfansoddiadol

- Yn ystod hynt Deddf Cymru yn ddiweddar, fy mlaenoriaeth oedd sicrhau bod tair prif egwyddor gyfansoddiadol yn cael eu parchu. Yr egwyddorion hynny yw:
 - na ddylai fod lleihad yng nghymhwysedd y Cynulliad a'i ryddid i ddeddfu heb fod angen cydsyniad Llywodraeth y DU;
 - y dylai fod gan y Cynulliad sofraniaeth i benderfynu ar ei weithdrefnau ei hun ac i gydsynio i unrhyw newidiadau yn ei bwerau; ac
 - y dylai egwyddor gyfundrefnol bwysig sybsidiaredd fod wrth wraidd cyfansoddiad y DU.
- Mae'r un egwyddorion yn berthnasol yng nghyd-destun Bil y Diddymu Mawr ac maent yn llywio fy nghyflwyniad i'r Pwyllgor.

Llais i bobl Cymru

- Fel y corff a etholir yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, mae gan y Cynulliad Cenedlaethol rôl hanfodol wrth sicrhau bod llais pobl Cymru yn cael ei glywed yn y paratodau deddfwriaethol ar gyfer ymadael â'r UE.
- Mae'r Cynulliad Cenedlaethol yn gyfrifol am ystod eang o feysydd polisi datganoledig, megis amaethyddiaeth, diogelu'r amgylchedd a thrafnidiaeth, yr effeithir yn uniongyrchol arnynt gan gyfraith yr UE. Mae'r goblygiadau i feysydd polisi datganoledig sy'n effeithio'n sylfaenol ar fywydau pobl Cymru yn golygu bod rhaid i'r Cynulliad chwarae rhan lawn o ran goruchwyllo trafodaethau'r DU a'r UE parthed ymadael â'r UE. Er mwyn sicrhau hyn, byddai'n dda gennyf pe baem;

-
- yn sicrhau bod pob llywodraeth yn cael ei dwyn i gyfrif gan seneddau'r DU am eu gwaith rhynglywodraethol; ac yn hwyluso cydlynu'r gwaith craffu rhwng deddfwrfeydd lle bo modd. Yn dibynnu ar y cynigion a'r opsiynau sy'n ymddangos ym Mil y Diddymu Mawr, gallai hyn hefyd gynnwys elfen o graffu ar y cyd ar y cynigion deddfwriaethol;
 - yn dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif ac archwilio'n fanwl ei pharatoadau ar gyfer ymadawiad y DU â'r UE.

Goblygiadau penodol y Papur Gwyn i'r Cynulliad

- Mae'n rhaid i'r Cynulliad graffu ar Fil y Diddymu Mawr yn effeithiol, ac ar y swmp enfawr o ddeddfwriaeth a fydd yn dilyn.
- Mae Papur Gwyn Llywodraeth y DU yn awgrymu ei bod yn bosibl y bydd yn rhaid wrth fframweithiau polisi cyffredin yn y DU ar gyfer meysydd datganoledig fel yr amgylchedd ac amaethyddiaeth. Mae Llywodraeth y DU hefyd yn ymrwymo i drafodaethau dwys gyda'r gweinyddiaethau datganoledig er mwyn canfod pryd y bydd angen fframweithiau cyffredin drwy'r DU i gyd. Mae'r ymrwymiad hwn i weithio gyda gweinyddiaethau datganoledig i'w groesawu, ond dylai unrhyw gynig i rannu pwerau mewn meysydd lle mae cymhwysedd wedi'i ddatganoli gael ei gytuno gan ddeddfwrfeydd y DU, yn hytrach na chan y llywodraethau datganoledig yn unig.
- Lle y credir y byddai dull sy'n gymwys ledled y DU o fudd mewn meysydd polisi datganoledig, rhaid i hyn ddigwydd drwy gydsyniad pob un o seneddau'r DU. Fodd bynnag, ni ddylai hyn arwain at gyfyngiadau newydd ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad y tu hwnt i'r hyn y cytunwyd ei fod yn angenrheidiol (fel y cyfyngir arnom ar hyn o bryd gan gyfraith yr UE).

Bil y Diddymu Mawr: craffu a goruchwyllo

- Yn y Papur Gwyn, nodir y caiff Gweinidogion Llywodraeth Cymru bwerau "yn unol" â phwerau Gweinidogion y DU i addasu corff y cyfreithiau sy'n deillio o'r UE, sef yr hyn y bwriedir i'r Bil ei

drosglwyddo i gyfraith y DU er mwyn ei wneud yn ymarferol ar y dydd yr ymedy'r DU â'r UE.

- Fel mater o egwyddor, y Cynulliad Cenedlaethol a ddylai benderfynu ynghylch a ddylid rhoi pwerau i Weinidogion Cymru wneud deddfwriaeth ddirprwyedig, ar faterion datganoledig, ac ynghylch natur y pwerau hynny. Bydd angen llawer iawn o ddeddfwriaeth er mwyn gwneud corff y cyfreithiau sy'n deillio o'r UE – y bwriedir i'r Bil ei droi'n gyfraith yn y DU – yn ymarferol ar ôl i'r DU ymadael â'r UE. Bydd yr amserlenni ar gyfer gwneud hyn yn rhai tyn. O ystyried hyn, cydnabyddaf y ddadl dros roi pwerau dirprwyedig i Weinidogion Llywodraeth Cymru yn hyn o beth. Ond cyn caniatáu hynny, rhaid ymgynghori'n briodol â'r Cynulliad, a rhaid i'r Cynulliad fod yn fodlon bod cwmpas y pwerau hynny yn briodol.
- At hynny, y Cynulliad Cenedlaethol sy'n gyfrifol am graffu yn effeithiol ar y ffordd y mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio ei phwerau. Felly, mae hefyd yn hanfodol bod y Cynulliad yn fodlon bod y prosesau a'r gweithdrefnau y mae is-ddeddfwriaeth Gweinidogion Cymru yn ddarostyngedig iddynt yn rhai priodol.
- I alluogi'r Cynulliad i gyflawni'r gwaith hwn yn effeithiol, dylai Bil y Diddymu Mawr sicrhau bod gan y Cynulliad y rhyddid i bennu ei weithdrefnau craffu ei hun. Byddai'n gwbl amhriodol i'r Bil bennu'r gweithdrefnau ar gyfer craffu ar is-ddeddfwriaeth Gweinidogion Llywodraeth Cymru, ac amhriodol fyddai iddo gyfyngu ar allu'r Cynulliad i benderfynu ar ei weithdrefnau craffu mewnol ei hun mewn unrhyw ffordd.
- Mae'r dull hwn yn cydymffurfio â'r egwyddorion cyfansoddiadol craidd o ran sofraniaeth a sybsidiaredd a amlinellir uchod. Yn ogystal, mae'n hanfodol o ran sicrhau y gellir craffu ar y ddeddfwriaeth yn effeithiol ac yn amserol. Wrth gwrs, bydd angen i'r Cynulliad ystyried sut y bydd yn dal y ddysgl yn wastad rhwng

ei gyfrifoldeb i graffu yn effeithiol a'r angen i'r holl newidiadau deddfwriaethol gael eu gwneud cyn i'r DU ymadael â'r UE.

Memoranda Cydsyniad Deddfwriaethol

- Mae'n hanfodol bod y Cynulliad yn sicrhau bod ein gweithdrefnau ar gyfer cydsyniad deddfwriaethol yn addas i'r diben yng nghydestun ymadael â'r UE, gan sicrhau bod cydsyniad y Cynulliad yn cael ei geisio - a'i barchu - ar gyfer pob darn o ddeddfwriaeth yn y meysydd datganoledig. Dylai hyn gynnwys deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth a gynigir gan Weinidogion y DU, ni waeth a yw'r is-ddeddfwriaeth honno'n defnyddio "pŵerau Harri VIII" ai peidio.
- Bydd hyn yn golygu datblygu confensiwn cydsyniad deddfwriaethol rhyng-seneddol cadarn i sicrhau bod Senedd y DU yn gwybod a yw'r Cynulliad wedi cydsynio ai peidio, a'i bod yn parchu penderfyniadau'r Cynulliad ym mhob deddfwriaeth, gan gynnwys is-ddeddfwriaeth. Yn fy marn i, nid yw'r confensiwn presennol ar gyfer cydsyniad deddfwriaethol (confensiwn Sewel), na'r ffordd y mae'n ymddangos yng Nghlanllawiau ar Ddatganoli Llywodraeth y DU, yn fesurau diogelu digonol. Yn y bôn, confensiwn rhwng y naill lywodraeth a'r llall ydyw, yn hytrach na chonfensiwn rhwng seneddau. Ni chredaf fod hyn yn briodol yn y cyd-destun hwn.
- Mae hwn yn fater ar wahân i'r ffaith na ellir gorfodi confensiwn Sewel drwy'r llysoedd, fel y gwelsom yn achos dyfarniad y Goruchaf Lys yn ddiweddar ynglŷn â chychwyn y broses hysbysu o dan Erthygl 50 o'r Cytuniad ar yr Undeb Ewropeaidd, na hyd yn oed y rhan ohono sy'n statudol o ganlyniad i adran 2 o Ddeddf Cymru 2017. Mae hynny hefyd yn fater yr wyf am iddo gael ei ddatrys, fel rhan o'r newidiadau i gyfansoddiad y DU o ganlyniad i'w hymadawiad â'r UE.
- Gall ei bod hefyd yn arwydd bod angen i'r Cynulliad addasu ei weithdrefnau mewnol er mwyn sicrhau bod mwy o amser yn cael

ei neilltuo ar gyfer craffu ar Filiau Senedd y DU sy'n berthnasol. Byddai'n dda gennyf gael barn y Pwyllgor ar y pwynt hwn.

Goblygiadau i'r Cynulliad a'r gwaith craffu ar ddeddfwriaeth ymadael â'r UE sy'n deillio o Fil y Diddymu Mawr

- Os bydd Llywodraeth newydd y DU yn ei gyflwyno, bydd i Fil y Diddymu Mawr oblygiadau sylweddol i waith y Cynulliad Cenedlaethol, o ran swmp yr is-ddeddfwriaeth y bydd angen ei hystyried a'r amserlen ar gyfer ei phasio.
- Mae'r rhain yn heriau difrifol, ond maent hefyd yn gyfle i'r Cynulliad ddangos ei aeddfedrwydd a'i effeithiolrwydd fel deddfwrfa.
- Bydd angen i'r Cynulliad sicrhau bod gan yr Aelodau yr amser, yr adnoddau a'r gefnogaeth angenrheidiol i ymgymryd â'r gwaith deddfwriaethol pwysig hwn o dan y cyfyngiadau ar gapasiti'r Cynulliad Cenedlaethol.
- Mae'r Cynulliad eisoes wedi ymateb i ganlyniad y refferendwm ar yr UE drwy greu'r capasiti pwyllgora ychwanegol sydd ei angen a thrwy atgyfnerthu cymorth staff y Comisiwn mewn meysydd allweddol. Mae'r Cynulliad wrthi'n asesu pa oblygiadau eraill sydd i Fil y Diddymu Mawr i'r sefydliad a bydd yn parhau â'r gwaith hwn dros y misoedd nesaf. Comisiwn y Cynulliad, y Pwyllgor Busnes a Chadeiryddion y Pwyllgorau sy'n bwrw ymlaen â'r gwaith hwn, gan ystyried capasiti'r Cynulliad o'u safbwyntiau gwahanol. Mae'r Comisiwn yn ystyried adnoddau staffio, mae'r Pwyllgor Busnes yn ystyried ein gweithdrefnau a chapasiti'r pwyllgorau, ac mae Cadeiryddion y Pwyllgorau, drwy Fforwm y Cadeiryddion, yn ystyried sut y maent yn rheoli rhaglenni gwaith eu pwyllgorau.
- Bydd barn y pwyllgorau a'r Aelodau, a barn eich pwyllgor chi a'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol yn benodol, yn bwysig iawn o ran llunio'r paratodau hyn a sicrhau bod y sefydliad yn y sefyllfa orau bosibl i ymateb.

-
- Hefyd, i sicrhau rhaglennu effeithiol ar gyfer deddfwriaeth sy'n gysylltiedig ag ymadael â'r UE, a deddfwriaeth arall, a sicrhau bod amser ac adnoddau'r Cynulliad yn cael eu defnyddio'n effeithiol, bydd angen i'r Cynulliad a Llywodraeth Cymru, a Llywodraeth y DU a deddfwrfeydd eraill y DU, gydweithio'n agos a rhannu gwybodaeth yn amserol.

Y goblygiadau i gyfansoddiad y DU

- Bydd Bil y Diddymu Mawr (a'r broses o ymadael â'r UE yn gyffredinol) yn arwain at newidiadau sylfaenol yn y ffordd y mae'r DU yn cael ei llywodraethu.
- O ran y newidiadau sylweddol sy'n debygol o ddigwydd, bydd heriau a chyfleoedd i bob un o ddeddfwrfeydd y DU. I'r perwyl hwnnw, byddaf yn parhau i weithio'n agos gyda chymheiriaid yn y DU i rannu gwybodaeth, arfer gorau a gwybodaeth sefydliadol ar yr ymatebion i'r heriau hyn.
- O ystyried faint o ddeddfwriaeth sylfaenol sy'n debygol o fynd drwy Senedd y DU a fydd o ddiddordeb, ac a fydd yn berthnasol, i Gymru ac yn ymwneud â meysydd datganoledig, bydd yn bwysig sicrhau bod perthnasau rhyng-seneddol da yn cael eu meithrin ar bob lefel. Nodaf, felly, y dystiolaeth a gyflwynwyd i chi gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol sef "bod gadael yr Undeb Ewropeaidd yn golygu newid cyfansoddiadol sylfaenol i Gymru ac i'r DU drwyddi draw, un a fydd yn golygu bod gofyn cael trefniadau newydd rhwng y llywodraethau a'r rheini'n seiliedig ar barch llawn tuag at ddatganoli, er mwyn gallu datblygu fframweithiau ar gyfer y DU gyfan sy'n seiliedig ar gydsyniad pob un o'r pedair llywodraeth." Yn ogystal â hyn, rwy'n tynnu eich sylw at bwysigrwydd goruchwyllo rhyng-seneddol yn y trefniadau hyn.

Casgliad

- I grynhoi, mae Bil y Diddymu Mawr a'r paratoadau ar gyfer ymadawiad y DU â'r UE yn dod â heriau cymhleth i'r meysydd polisi cyhoeddus y mae'r Cynulliad yn gyfrifol amdanynt ac i'r Cynulliad fel sefydliad.
- Mae eich pwyllgor chi a phwyllgorau eraill y Cynulliad eisoes yn gwneud gwaith pwysig o ran nodi'r hyn y mae'r sefydliad yn ei ddisgwyl gan Lywodraeth Cymru ac o ran ymdrin â'r cwestiynau y mae angen eu hateb.
- Rhaid i'r Cynulliad Cenedlaethol fod yn barod i chwarae rhan lawn o ran goruchwylio'r trafodaethau ynghylch ymadael â'r UE, o ran craffu ar Fil y Diddymu Mawr a'r swmp enfawr o deddfwriaeth a fydd yn dilyn, ac o ran sicrhau bod llais pobl Cymru'n cael ei glywed. Bydd hyn yn gofyn llawer gan adnoddau cyfyngedig ein deddfwrfa. Bydd angen i Lywodraeth Cymru a Chomisiwn y Cynulliad fod yn arloesol a radical yn y ffordd yr ydym yn mynd o gwmpas, ac yn cefnogi, ein dyletswyddau deddfwriaethol a chraffu yn yr ychydig flynyddoedd nesaf.
- Wrth i'r broses honno fynd rhagddi, rwy'n benderfynol o ddangos a sicrhau swyddogaeth y Cynulliad Cenedlaethol fel deddfwrfa gref, effeithiol i Gymru.

Carl Sargeant AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant
Cabinet Secretary for Communities and Children

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: MA-L-CS-0410-17

John Griffiths AC
Cadeirydd, Y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru

21 Mehefin 2017

Annwyl John

BIL DIDDYMU'R HAWL I BRYNU A HAWLIAU CYSYLLTIEDIG (CYMRU)

Yn y Datganiad o Fwriad y Polisi, a anfonwyd at y Pwyllgor ar 13 Mawrth 2017, addewais roi drafft o'r diwygiadau canlyniadol y rhagwelir y bydd angen eu gwneud i Ddeddf Tai 1985 (Deddf 1985).

Mae'n bleser gennyf amgáu Rhestr drafft o ddiwygiadau canlyniadol i Ddeddf 1985. Mae'r Bil yn cynnwys darpariaeth i'r diwygiadau gael eu gwneud drwy is-ddeddfwriaeth er mwyn caniatáu hyblygrwydd ar gyfer amseru diwygiadau o'r fath, yn sgil y cysylltiad rhwng rhoi'r Bil a Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016 ar waith.

Mae rhaglen gynhwysfawr o waith yn ei lle i weithredu'r Ddeddf Rhentu Cartrefi ac os bydd y Bil i ddod â'r Hawl i Brynu i ben yn cael ei basio gan y Cynulliad Cenedlaethol, rhagwelwn y bydd y cynllun yn cael ei ddiddymu ar adeg a fydd yn agos iawn at yr amser y bydd y Ddeddf Rhentu Cartrefi yn cael ei rhoi ar waith. Gan fod yr amserlen ar gyfer y Bil Hawl i Brynu yn hysbys, mae ystyriaeth yn cael ei rhoi i'r dyddiad priodol i'r Ddeddf Rhentu Cartrefi ddod i rym er mwyn sicrhau cydlyniant rhwng y ddau. Rhagwelir y byddai hyn yn digwydd ar ôl diddymu'r Hawl i Brynu.

Os daw'r Ddeddf Rhentu Cartrefi i rym cyn y diddymu, bydd angen i ddiwygiadau gael eu gwneud i Ddeddf 1985 i barhau â'r Hawl i Brynu o dan y Ddeddf Rhentu Cartrefi, ac yna ddiwygiadau er mwyn rhoi effaith i'r diddymu. Yr opsiwn symlach yw sicrhau bod y diddymu'n digwydd cyn i'r Ddeddf Rhentu Cartrefi ddod i rym, ac os felly dim ond un set o ddiwygiadau y bydd angen eu gwneud i'r Ddeddf 1985 er mwyn rhoi effaith i'r diddymu. Bydd hyn yn helpu i leihau'r posibilrwydd o greu sefyllfa a allai fod yn ddrislyd i denantiaid.

Gan fod y dyddiadau gweithredu presennol ar gyfer diddymu'r Hawl i Brynu a chyflwyno'r Ddeddf Rhentu Cartrefi yn debygol o fod yn agos iawn at ei gilydd, bydd y diwygiadau'n cael eu gwneud drwy is-ddeddfwriaeth er mwyn caniatáu hyblygrwydd i wneud y rhai cywir.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Carl.Sargeant@llyw.cymru
Correspondence.Carl.Sargeant@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 17

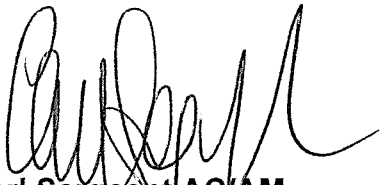
Bydd y diwygiadau'n cael eu gwneud o dan adran 9 o'r Bil a byddant yn amodol ar y weithdrefn gadarnhaol.

Ni fyddai wedi bod yn briodol cynnwys diwygiadau ar wyneb y Bil hwn, o ystyried yr ansicrwydd posibl ynghylch union natur y ddeddfwriaeth ar yr adeg y bydd y diddymu'n dod i rym, ac felly yr union ddiwygiadau angenrheidiol.

At ddibenion enghreifftiol ac i gynorthwyo'r Pwyllgor gyda'i waith craffu, rydym wedi paratoi'r diwygiadau drafft yr ydym yn rhagweld y bydd eu hangen pe bai'r Bil yn cael Cydsyniad Brenhinol cyn i'r Ddeddf Rhentu Cartrefi ddod i rym yn llawn.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn a'r diwygiadau drafft at Huw Irranca-Davies AC, Cadeirydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol.

Yn gywir

Carl Sargeant AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant
Cabinet Secretary for Communities and Children

DIWYGIADAU CANLYNIADOL DRAFFT I DDEDDF TAI 1985

- 1 (1) Mae Deddf Tai 1985 (*Housing Act 1985* (c. 68)) wedi ei diwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn adran 115 (ystyr tenantiaeth hir), yn is-adran (1)(c), hepgorer "as it has effect".
- 5 (3) Yn adran 118 (yr hawl i brynu), yn is-adran (1), ar ôl "secure tenant" mewnosoder "of a dwelling-house in England".
- (4) Yn adran 119 (cyfnod cymhwyso ar gyfer yr hawl i brynu) –
- (a) yn is-adran (A1), yn lle "In the application of this Part to England, the" rhodder "The";
- (b) hepgorer is-adran (1);
- 10 (c) yn is-adran (2), hepgorer "or (1)".
- (5) Yn adran 121AA (gwybodaeth i gynorthwyo tenantiaid i benderfynu p'un ai i arfer yr hawl i brynu ai peidio), yn is-adran (1), ar ôl "dwelling-houses" mewnosoder "in England".
- (6) Yn adran 121B (darparu gwybodaeth) –
- 15 (a) yn is-adran (2)(b), ar ôl "secure tenants" mewnosoder "of dwelling-houses in England";
- (b) yn is-adran (5), ar ôl "secure tenants" mewnosoder "of dwelling-houses in England".
- (7) Yn adran 122 (hysbysiad tenant sy'n hawlio arfer yr hawl i brynu), yn is-adran (1), yn lle "Unless section 122B applies a" rhodder "A".
- 20 (8) Hepgorer adran 122A (ceisiadau i atal yr hawl i brynu etc. mewn rhannau o Gymru: yr effaith ar hawliadau i arfer yr hawl).
- (9) Hepgorer adran 122B (atal yr hawl i brynu mewn rhannau o Gymru).
- (10) Yn adran 124 (hysbysiad landlord yn cydnabod neu'n gwrthod yr hawl i brynu) –
- 25 (a) yn is-adran (1), hepgorer "or (3)";
- (b) hepgorer is-adran (3).
- (11) Yn adran 153A (hysbysiad tenant fod oedi wedi bod), yn is-adran (1)(a), hepgorer "or (3)".
- (12) Yn adran 171A (achosion pan gedwir yr hawl i brynu), yn is-adran (1), ar ôl "dwelling-house" mewnosoder "in England".
- 30 (13) Yn adran 171B (graddau'r hawl i brynu a gadwyd: personau ac anheddau cymwys) –
- (a) yn is-adran (1), ar ôl "the preserved right to buy" mewnosoder "a relevant dwelling-house in England";
- (b) yn is-adran (6), ar ôl "another dwelling-house" mewnosoder "in England".
- 35 (14) Yn adran 171D (ymwneud dilynol: gwaredu buddiant y landlord mewn annedd gymwys) –
- (a) yn is-adran (2), yn lle "appropriate authority" rhodder "Secretary of State";
- (b) hepgorer is-adran (2A).
- 40 (15) Yn Atodlen 5 (eithriadau i'r hawl i brynu), ym mharagraff 11, yn is-baragraff (5A), hepgorer paragraff (b) a'r gair "and" o'i flaen.

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon